РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
MINISTRIA E ARSIMIT DHE SHKENCES
Byroja e zhvillimit të arsimit
СКОПЈЕ - SHKUP
Примено / Pranuar: 19-07-2023
08- 12431/1 —
Архивски знак
Рок на чување

НАСТАВНА ПРОГРАМА ЗА СЛОБОДЕН ИЗБОРЕН ПРЕДМЕТ ЛИКОВНО ОБРАЗОВАНИЕ

Цртање/Сликање/Вајарство

за V одделение

Изготвил: Актив на V одделение Аземина Нурединовска , Амела Хаки , Мануела Стојановска , Наташа Миовска , Ирина Чалевска – Петрушевска , Сузана Петровска , Христина Краљева , Катерина Трајковска , Маја Ничевска , , Биљана Костов , Бети Попстефанова

ООУ„ Браќа Рамиз - Хамид “ 2022/2023 година

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставен предмет	ЛИКОВНО ОБРАЗОВАНИЕ Цртање/Сликање/Вајарство
Изготвил:	
Училиште :	ООУ
Вид/категорија на наставен предмет	**Слободен изборен предмет**
Одделение	**IV (четврто)**
Теми/подрачја во наставната програма	**Цртање, Сликање, Вајарство**
Број на часови	**36**
Опрема и средства	• Аудиовизуелни средства (телевизор, ДВД-плеер, ЛЦД-проектор, касетофон, дигитален фотоапарат, дигитална камера, компјутер, паметна табла, таблет за цртање, печатач или други дигитални уреди). • Интернет, образовни софтвери. • Средства и материјали за цртање (хартија, молив, дрвени боици, фломастери, мрсни боици, бајц, лавиран туш, перце, креди, дрвце, јаглен, природни и вештачки материјали, штафелаи).

	• Средства и материјали за сликање (акварел, темпера, пастел, материјал за колажирање). • Средства за пластично обликување и градење (пластелин, глина, глинамол, тесто, пластика, амбалажа, алуминиумска фолија, жица, конец, ткаенина,песок, снег, стиропор и др) • Нагледни средства (цртежи, фотографии, изработки, списанија, книги, плакати, постери, апликации, илустрации, проспекти).

Слободен изборен предмет: Цртање/Сликање/Вајарство

ПОВРЗАНОСТ СО НАЦИОНАЛНИТЕСТАНДАРДИ

Наставната програма вклучува релевантни компетенции од следното подрачје : **Уметничко изразување и култура**

Ученикот/ученичката знае и/или умее:

VIII-A.1	да манифестира познавање на различните форми на уметничко изразување од сите области на културата (литературата, музиката, визуелните уметности, изведбените уметности, декоративните уметности, архитектурата, дизајнот)
VIII-A.3	да ги изразува сопствените идеи, искуства и емоции, користејќи уметнички или други форми на креативно изразување (индивидуални или колективни),
VIII-A.4	да ги интерпретира идеите, искуствата и емоциите изразени во уметничките продукти креирани од други кои се припадници на сопствената или на други култури,
VIII-A.5	да манифестира познавање на сопствената култура и на различните начини на нејзино изразување преку визуелните уметности, градбите и другите културни продукти,

VIII-А.6	да ги идентификува разликите и сличностите меѓу сопствената култура и другите култури во своето потесно и пошироко опкружување и да ја анализира нивната поврзаност и меѓузависност.

Ученикот/ученичката разбира и прифаќа дека:

VIII-Б.2	критичкиот однос кон различните продукти на уметноста е битен за развивање на индивидуалните и општествените естетски вредности.

Наставната програма вклучува дополнителни релевантни компетенции и од следните подрачја на Националните стандарди:

Дигитална писменост, Личен и социјален развој, Општество и демократска култура и Техника, технологија и претприемништво.

Ученикот/ученичката знае и/или умее:

IV-A.2	да процени кога и на кој начин за решавање на некоја задача/проблем е потребно и ефективно користење на ИКТ;
IV-A.5	да определи какви информации му/ѝ се потребни, да најде, избере и преземе дигитални податоци, информации и содржини;
IV-A.8	на безбеден и одговорен начин да ги користи дигиталните содржини, образовните и социјалните мрежи и дигиталните
V-A.6	да си постави цели за учење и сопствен развој и да работи на надминување на предизвиците кои се јавуваат на патот кон нивно остварување;
V-A. 7	да ги користи сопствените искуства за да си го олесни учењето и да го прилагоди сопственото однесување во иднина;
V-A.10	да применува етички начела при вреднување на правилното и погрешното во сопствените и туѓите постапки и да манифестира доблесни карактерни особини (како што се: чесност, правичност, почитување, трпеливост, грижа, пристојност, благодарност, решителност, одважност и самодисциплина);
V-A.14	да слуша активно и соодветно да реагира, покажувајќи емпатија и разбирање за другите и да ги искажува сопствените грижи и потреби на конструктивен начин;
VI-A.5	да ги разбира разликите меѓу луѓето по која било основа (родова и етничка припадност, возраст, способности, социјален
VII-A.9	активно да учествува во тимска работа според претходно усвоени правила и со доследно почитување на улогата и придонесот

Ученикот/ученичката разбира и прифаќа дека:

IV-Б.1	дигиталната писменост е неопходна за секојдневното живеење – ги олеснува учењето, животот и работата, придонесува за проширување на комуникацијата, за креативноста и иновативноста, нуди разни можности за забава;
IV-Б.5	информациите достапни во дигиталниот простор треба да се користат етички, според дефинирани правила и за добро на луѓето;
IV-А.8	на безбеден и одговорен начин да ги користи дигиталните содржини, образовните и социјалните мрежи и дигиталните
V-Б.3	сопствените постигања и добросостојба во најголема мера зависат од трудот кој самиот/самата го вложува и од резултатите кои самиот/самата ги постигнува;
V-Б.4	секоја постапка која ја презема има последици по него/неа и/или по неговата/нејзината околина;
V-Б.7	иницијативноста, упорноста, истрајноста и одговорноста се важни за спроведување на задачите, остварување на целите и надминување на предизвиците во секојдневните ситуации;
V-Б.8	интеракцијата со другите е двонасочна – како што има право од другите да бара да му/ѝ биде овозможено задоволување на сопствените интереси и потреби, така има и одговорност да им даде простор на другите да ги задоволат сопствените интереси и потреби;

РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕ

Тема 1. *Цртање 12 часа*
Знаења/вештини:
• Ја разбира разликата меѓу цртање и сликање • Може да ги идентификува/препознае цртеж според дадена композиција • Умее даупотребува разновидност на видови линии • Разбира какосе цртаат елементите во цртањето • Сфаќа декапостои различност во близината и далечината на елементите во просторот

Ставови/вредности:

- Почитувамислења и ставови од другите околу него
- Смета декатреба да работи самостојно и во група
- Прифаќа дека треба да нуди и да прима помош, подршка од другите
- Подготвен/а е да презема активности коиму овозможуваат полесно да ја совлада темата
- Верува декаможе да постигне повеќе
- Разбира декатреба да се грижи за сопствениот и училишниот прибор за работа

Содржини (и поими) и број на часови	***Примери на активности:***
• Средства за цртање и нивна примена • (молив, туш, перце,пастел, восочни бои) • број на часови: 1	Ги идентификува средствата со кои може да црта. Користи различни средства за цртање при креирање цртеж. Разликува цртежи изработени со примена на различни средства за цртање.

• Основи на ликовниот јазик: ликовни елементи и принципи во цртањето (линија. боја. тон. текстура. насока. големина. форма. простор, контраст, ритам,хармонија,градација,рамнотежа, единство, пропорција) **број на часови**: 2	• Црта мотиви од околината, природни појави, случки од секојдневниот живот со примена на ликовните елементи • Црта мотиви од околината, природни појави, случки од секојдневниот живот со примена на ликовните принципи
Цртање -разновидни линии (вертикални, хоризонтални, коси, дебели, тенки, криви, прави) Број на часови : 1	• црта пејзаж со директно набљудување на блиската околина, користејќи разновидни линии (вертикални, хоризонтални, коси, дебели, тенки, криви, прави) и со цртачки материјал по избор
• Цртање простор- слободен избор(простор, плоштина, форма) Број на часови : 1	• Црта различни простор,плоштини со користење компјутер.

• Цртање ,, Коњски трки,,- отворен простор (простор, отворен) Број на часови : 1	• Црта мотиви од околината
• Цртање форма ,, Зимзелени дрвја,, (форма, дрвени боици, пастел) Број на часови :1	• Црта мотиви од околинатасо примена на различни линии, вклучително и контрасни и контурни.
• Цртање - затворен простор (простор, затворен, восочни боици) Број на часови: 1	• Црта мотиви од околинатасо примена на различни линии, вклучително и контрасни и контурни прикажувајќи затворен простор.
• Цртање контраст на линии - ,, животни, растенија и луге,, • (контраст, линија) • Број на часови :1	• Црта линии со мотиви по сопствен избор со користење компјутер
• Цртање по секавање- симетрична композиција ,, Пеперутки и бумбари,, • (композиција, симетрија) • Број на часови:1	• Црта симетрични мотиви.

• Анализа на цртежи – различни средства на цртање	• Разликува цртежи изработени со примена на различни средства за цртање.
• Анализа и вреднување на цртежите преку ликовните уметници(Ван Гог, Корубин)	• и препознава средствата и ликовните елементи кои ги учи во цртежите на познати автори.

Тема 2. *Сликање 12 часа*
Знаења/вештини:
• Го разбира поимот вајарство, скулптура • Може да ги идентификува/препознае вајарство според дадена композиција • Умее даупотребува техники при употреба на вајарството; • Разбира какосе применуваат техниките за изработка на скулптура • Сфаќа декапостои различност во ликовните принципи

Ставови/вредности:	
• Почитувамислења и ставови од другите околу него • Смета декатреба да работи самостојно и во група • Прифаќа дека треба да нуди и да прима помош, подршка од другите • Подготвен/а е да презема активности коиму овозможуваат полесно да ја совлада темата • Верува декаможе да постигне повеќе • Разбира декатреба да се грижи за сопствениот и училишниот прибор за работа	
Содржини (и поими) и број на часови	***Примери на активности:***
• Средства за сликање и нивна примена • (водени бои, темпера, гваш) • број на часови: 1	Ги идентификува средствата со кои може да црта. Користи различни средства за цртање при креирање цртеж. Разликува цртежи изработени со примена на различни средства за цртање.

• Основи на ликовниот јазик: ликовни елементи и принципи во сликањето • (линија. боја. тон. текстура. насока. големина. форма. простор, контраст, ритам,хармонија,градација,рамнотежа, единство, пропорција) • **број на часови**: 2	• Црта мотиви од околината, природни појави, случки од секојдневниот живот со примена на ликовните елементи • слика мотиви од околината, природни појави, случки од секојдневниот живот со примена на ликовните принципи
• Боја – сликање сончев спектар • (спектар, боја) • Број на часови : 1	• сликаспектар на бои со користење на извори од интернет и со сликачки материјал по избор
• Ахроматски бои (црно-бела) сликање невреме, загаден град • (простор, плоштина, форма) • Број на часови : 1	• слика различни природни појави и простор.

• Сликање тонска градација – ахроматски бои ,, Автомобилски фарови,, (концентрична светлина) • (простор, отворен) • Број на часови : 1 • Сликање тонска градација - хроматски бои • (тон, градација, хроматски бои) • Број на часови :1	• Слика мотиви од околината • Слика мотиви од околината
• Сликање хроматски и ахроматски контраст (контраст, хармонија, монотонија) Број на часови :2	
• Ритам на текстури- сликање ,, Селска носија,, • (Ритам, текстура) • Број на часови :2	
• Боја -Комплементарен контраст • (боја, контраст, комплементарен контраст) • Број на часови :1	• слика мотиви од околинатасо примена на различни линии, вклучително и контрасни и контурни.

• Анализа и вреднување на цртежите преку ликовните уметници • (уметник, композиција, уметничко дело) • Број на часови : 1	• ги препознава средствата и ликовните елементи кои ги учи во цртежите на познати автори.

РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕ

Тема 3. *Вајарство 12 часа*
Знаења/вештини:
• Го разбира поимот обликување, вајарство • Може да ги идентификува/препознае видови обликување • Умее даупотребува разновидност во обликувањето • Разбира какосе прави обликувањето • Сфаќа декапостои различност во работата со различни материјали за обликување

Ставови/вредности:	
• Почитувамислења и ставови од другите околу него • Смета декатреба да работи самостојно и во група • Прифаќа дека треба да нуди и да прима помош, подршка од другите • Подготвен/а е да презема активности коиму овозможуваат полесно да ја совлада темата • Верува декаможе да постигне повеќе • Разбира декатреба да се грижи за сопствениот и училишниот прибор за работа	
Содржини (и поими) и број на часови	***Примери на активности:***
• Средства за обликување и нивна примена • (камен, стакло, глина, пластелин, пластика,дрво, метал) • број на часови: 2	Ги идентификува средствата со кои може да обликува Користи различни средства за обликување при создавање на скулптура. Разликува скулптури изработени со примена на различни средства за моделирање.

• Основи на ликовниот јазик: запознавње со поимот обликување (вајарство, моделирање,) **број на часови**: 2	• Обликува мотиви од околината, природни појави, случки од секојдневниот живот со примена на ликовните елементи • обликува мотиви од околината, природни појави, случки од секојдневниот живот со примена на ликовните принципи
• Изработка на симетрична скулптура • (скулптура, симетрија) • Број на часови : 1	• Изработува симетрична скулптура
• Изработка на асиметрична скулптура • (асиметрија , скулптура) Број на часови : 1	• Изработува асиметрична скулптура.
• Изработка на скулптура - Техника асамбланж • (асамланж) • Број на часови : 2	• Изработува скулптура користејќи различни техники

• Изработка на скулптура - пластика • (пластика, рециклирање) • Број на часови :2	• Изработува скулптура од пластика
• Изработка на скулптура – разновидни материјали • (видови материјали) • Број на часови: 2	• Разбира дека постојат различни материјали и се грижи за околината во која живее